

Aan

Staatssecretaris
Cc Minister

nota

Kamerbrief Nota van Uitgangspunten concessies Friese
Waddenveren vanaf 2029

TER BESLISSING

Datum

4 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/291588

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor

Beslistermijn

08-10-2024

Bijlage(n)

13

Aanleiding

Eerder bent u per nota¹ geïnformeerd over de komende gunning van de nieuwe concessies voor de Friese Waddenveren. De huidige concessies lopen in 2029 af. Beoogd wordt om in de tweede helft van 2026 via een aanbestedingsprocedure twee nieuwe concessies te verlenen: een vervoersconcessie Waddenveren West voor de veerverbindingen van en naar Vlieland en Terschelling en een vervoersconcessie Waddenveren Oost voor de veerverbindingen van en naar Ameland en Schiermonnikoog. In de afgelopen periode heeft de concept Nota van Uitgangspunten (NvU) voor deze concessieverlening open gestaan voor consultatie. Met deze nota vragen we uw akkoord op de gemaakte keuzes in de uiteindelijke NvU en de tekst van de reactienota n.a.v. de consultatie. Ook vragen we u om deze stukken met een begeleidende brief aan de Tweede Kamer te sturen. Tot slot vragen we uw akkoord op negen brieven die zijn geschreven in reactie op negen adviesbrieven van stakeholders.

De minister ontvangt een afschrift van deze nota, aangezien er raakvlakken zijn met de voorbereidingen voor de MIRT-verkenning bereikbaarheid Ameland² (punt 2) en aangezien de brieven van het Omgevingsberaad Waddengebied en de Waddeneilanden aan de voormalige minister gericht waren (punt 5).

Geadviseerde besluiten

U wordt geadviseerd om:

- 1) in te stemmen met de gemaakte keuzes in de NvU (document 03) en de tekst van de reactienota (document 04) n.a.v. de consultatie;
- 2) in te stemmen met een openbare consultatie over het nog op te stellen concept Programma van Eisen (hierna: PvE);
- 3) ervan kennis te nemen dat de voorbereidingen voor de eerder bestuurlijk aangekondigde MIRT-verkenning bereikbaarheid Ameland³ beschreven staan in de NvU, de reactienota en de Kamerbrief. Er is nog geen besluit genomen over de startbeslissing, dit ligt momenteel voor bij de minister;
- 4) de bijgevoegde Kamerbrief (document 02) te ondertekenen en deze samen met de NvU en de reactienota op 7 oktober aan de Tweede Kamer te sturen;

¹ RONDZENDMAP-2024/8423.

² IENW/BSK-2024/175731 en IENW/BSK-2024/7025

³ Kamerstuk 23645, nr. 814

- 5) in te stemmen met de inhoud van de zeven ambtelijke reactiebrieven aan de provincies, gemeenten en consumentenorganisaties (document 06 tot en met 12), waarna deze door de directeur OVS op 7 oktober worden verstuurd;
- 6) de politieke reactiebrieven aan het Omgevingsberaad Waddengebied en de Waddeneilanden (document 13 en 14) te ondertekenen en op 7 oktober te versturen;

Datum

4 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/291588

Opgesteld door Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail**Aan**

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

Kernpunten*Ad 1: Keuzes in de NvU en de reactienota n.a.v. de consultatie*

Naar aanleiding van de consultatie wordt een aantal uitgangspunten en keuzes expliciet als beslistpunt aan u voorgelegd:

- A) Vasthouden aan budgetneutraliteit als uitgangspunt. In de consultatie is gevraagd om dit uitgangspunt los te laten en extra Rijksmiddelen ter beschikking te stellen om bijvoorbeeld de tarieven voor de overtocht te verlagen. Hiervoor zijn echter geen middelen op de begroting beschikbaar. Daarom is het advies om de budgetneutraliteit als uitgangspunt te handhaven. Dat is ook het uitgangspunt in de huidige concessies.
- B) Rechten voor de eilandbewoners expliciteren. Veel stakeholders hebben gevraagd om de rechten voor eilandbewoners expliciet in de NvU op te nemen. Het gaat om voorrang op de overtocht en om extra tariefkorting. Het advies is om beide verzoeken in te willigen. Beide aspecten zullen in het PvE worden uitgewerkt.
- C) Interinsulair vervoer buiten de nieuwe concessies houden. Het vervoer tussen de Waddeneilanden is niet in de huidige concessies geborgd. Dit is vooral van belang voor leerlingen die op Vlieland wonen en op Terschelling naar school gaan. Dit vervoer wordt door de gemeenten in overleg met de rederijen en watertaxibedrijven georganiseerd. In de consultatie is gevraagd om het vervoer tussen de Waddeneilanden in de nieuwe concessies op te nemen. Wij adviseren u dat niet te doen. De Rijkstaak is conform de wet beperkt tot het vervoer van het vasteland naar de Waddeneilanden en vice versa. Het opnemen van interinsulair vervoer verstoort de lokale markt en zal de kosten van de nieuwe concessies opdrijven. Deze koers leidt tot teleurstelling bij de eilanden.
- D) Geen bindend adviesrecht voor de eilandgemeenten richting IenW inrichten. In de huidige concessies hebben de consumentenorganisaties en decentrale overheden adviesrecht richting de concessiehouders bij het vaststellen van o.a. de dienstregeling. De eilandgemeenten geven aan sterker betrokken te willen worden, bijvoorbeeld met een bindend adviesrecht richting IenW. Alhoewel we deze wens begrijpen, adviseren we u geen bindend adviesrecht richting IenW in te richten. Het huidige adviesrecht is bewust ingericht richting de concessiehouder, omdat zij dicht op de operatie zitten. We willen niet tornen aan de bestaande bevoegdheden van IenW en de Tweede Kamer. Wel willen we kijken naar een adviesrol voor de decentrale overheden en consumentenorganisaties richting IenW.

De NvU en de reactienota zijn opgesteld conform de bovenstaande keuzes. Ter achtergrond vindt u een *track changes*-versie van de NvU (document 05), die inzichtelijk heeft gemaakt welke inhoudelijke wijzigingen zijn opgetreden ten opzichte van de versie die is geconsulteerd.

Ad 2: Openbare consultatie PvE

In de consultatiereacties, adviesbrieven en gesprekken met stakeholders is IenW veelvuldig verzocht om over het nog op te stellen concept PvE een brede openbare consultatie te houden, net zoals die gehouden is over de concept NvU. Hoewel een openbare consultatie arbeidsintensiever is dan een consultatie onder alleen geselecteerde stakeholders, denken wij dat het belangrijk is om gehoor te geven aan deze veelvuldig geuite wens en adviseren wij u hiermee in te stemmen. De openbare consultatie wordt dan onderdeel van het concept participatie- en communicatieplan, dat IenW binnenkort aan de stakeholders zal voorleggen. Daarnaast is de openbare consultatie opgenomen in de NvU, de reactienota en de Kamerbrief.

Datum

4 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/291588

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

Ad 3: MIRT-verkenning bereikbaarheid Ameland

Met het oog op het Bestuurlijk Overleg Wadden van 2 oktober a.s. zal de regio naar verwachting de politieke en bestuurlijke druk richting IenW opvoeren om de startbeslissing voor de MIRT-verkenning bereikbaarheid Ameland te nemen. Binnen de MIRT verkenning zal een aantal cruciale aspecten die van belang zijn voor de toekomstige concessie nader onderzocht worden, zoals de vertreklocatie en onderhoudsdimensies van de vaargeul. Op het moment van schrijven van deze beslisnota is de startbeslissing nog niet genomen. De MIRT-verkenning staat genoemd in de NvU, de reactienota en de Kamerbrief.

Ad 4: Kamerbrief

In de bijgevoegde Kamerbrief licht u de belangrijke keuzes in de NvU toe. U wordt geadviseerd deze brief, samen met de definitieve NvU en de reactienota aan de Tweede Kamer te sturen.

Ad 4: Ambtelijke reactiebrieven

In totaal zijn negen adviesbrieven binnengekomen op de NvU, waarvan er zeven ambtelijk kunnen worden beantwoord. In de reactiebrieven wordt verwezen naar de NvU en de reactienota (beide stukken worden per reactiebrief als bijlage meegestuurd). Per brief wordt vervolgens in meer detail ingegaan op de adviezen die de betrokken stakeholders aan IenW hebben gegeven. Na uw akkoord op de inhoud van deze brieven kan de directeur OVS deze brief versturen.

Ad 5: Politieke reactiebrieven

Eén binnengekomen adviesbrief (van het Omgevingsberaad Waddengebied) vergt een politieke reactie. Dat geldt ook voor een specifieke brief die door de vier Friese Waddeneilanden aan de voormalige minister was gericht. U wordt geadviseerd beide reactiebrieven te ondertekenen en te versturen, aangezien u de voorbereiding van de nieuwe concessies in portefeuille heeft.

Krachtenveld

De verlening van de nieuwe concessies voor de Friese Waddenveren heeft veel politieke aandacht in de regio. Het contact met de betrokken stakeholders over de nieuwe concessies is goed. Wel is de verwachting dat er de komende tijd politieke druk zal ontstaan op de thema's budgetneutraliteit en het interinsulair vervoer.

Op 26 september heeft u een bestuurlijk overleg gevoerd met de bestuurders van de Waddeneilanden. Op 30 september heeft de dg Mobiliteit een bestuurlijk overleg gevoerd met alle regionale bestuurders. Naar aanleiding van de punten die de bestuurders in beide overleggen hebben ingebracht, is aan de reactienota

en de NvU toegevoegd dat de huidige ligplaatsen van de schepen in de nacht behouden blijven, in verband met de woonplaats van het personeel. Hiermee kan ook beter worden ingespeeld op eventuele calamiteiten.

Datum

4 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/291588

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

Toelichting

Verzendinstructie

Brief	Ondertekenen door	Bijlagen
Kamerbrief (document 02)	Staatssecretaris	03 en 04 (en 01)
Ambtelijke reactiebrieven (document 05 t/m 12)	Directeur OVS	03 en 04
Politieke reactiebrieven (document 13 en 14)	Staatssecretaris	03 en 04

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02.	Kamerbrief Nota van Uitgangspunten Friese Waddenveren vanaf 2029	Met deze brief biedt u de NvU en de reactienota aan en licht u de belangrijkste thema's toe.
03.	Nota van Uitgangspunten concessies Friese Waddenveren vanaf 2029	In dit document worden de beleidsdoelen van de nieuwe concessies en uitgangspunten voor de concessieverlening uitgewerkt.
04.	Reactienota consultatie Nota van Uitgangspunten Friese Waddenveren vanaf 2029	In dit document wordt op hoofdlijnen geschetst hoe de consultatiereacties zijn verwerkt.
05.	Interne track changes-versie Nota van Uitgangspunten	Dit interne document biedt inzicht in de wijzigingen in de NvU t.o.v. de conceptversie die is geconsulteerd.
06.	Reactiebrief IenW aan De Waddeneilanden inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
07.	Reactiebrief IenW aan gemeente Harlingen inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
08.	Reactiebrief IenW aan gemeente Noardeast-Fryslân inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.

09.	Reactiebrief IenW aan provincie Fryslân inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
10.	Reactiebrief IenW aan provincie Groningen en OV-bureau Groningen Drenthe inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
11.	Reactiebrief IenW aan CWW inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
12.	Reactiebrief IenW aan CWO inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW ambtelijk op het binnengekomen advies.
13.	Reactiebrief IenW aan OBW inzake advies over de concept NvU	Hiermee reageert IenW politiek op het binnengekomen advies.
14.	Reactiebrief IenW aan De Waddeneilanden inzake politieke brief	Hiermee reageert IenW politiek op de binnengekomen brief.

Datum

4 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/291588

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13